

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรมัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งความเห็นกรณีคู่ความโต้แย้งว่ามาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

กระทรวงยุติธรรม มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ส่งความเห็นของ นายโกสุมภ์ ทัศนะโสภณ โจทก์ ผู้ร้องที่ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาขอให้ส่งเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์” และศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ โดยระบุว่า เป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิโจทก์ที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ที่จะได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ จึงส่งเรื่องมาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามความในมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า

(๑) ผู้ร้องถูกพนักงานอัยการประจำศาลแขวงเชียงใหม่ (โจทก์) และบริษัทเคหะพัฒนาและการเกษตร จำกัด โดยนายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ (โจทก์ร่วม) ฟ้องเป็นจำเลยคดีอาญาต่อศาลแขวงเชียงใหม่ในข้อหาปลอมแปลงเอกสารและใช้เอกสารปลอม ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

(๒) หลังจากผู้ร้องถูกฟ้องแล้ว ผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยในคดีอาญาข้อหาแจ้งความเท็จ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้ยกฟ้องตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและคดีเป็นอันถึงที่สุด

(๓) ต่อมาผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยต่อศาลอาญาในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จเป็นคดีนี้ ศาลอาญาได้สวนแล้วมีคำพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าคดีเดิมที่ศาลแขวงเชียงใหม่ยังไม่มี การวินิจฉัยเป็นยุติว่าหนังสือมอบอำนาจให้ขายที่ดินเป็นเอกสารที่แท้จริงหรือเอกสารปลอม คดีนี้จึงยังไม่มีมูลความผิด ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์

วินิจฉัยว่า ผู้ร้องได้เคยฟ้องจำเลยทั้งสองในข้อหาแจ้งความเท็จมาแล้ว ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ได้พิพากษายกฟ้องเพราะเหตุว่าคดีไม่มีมูล การที่ผู้ร้องนำมูลคดี ซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเป็นกรณีเดียวกัน มาฟ้องจำเลยทั้งสองซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ จึงเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๕) อนึ่ง แม้โจทก์จำเลยจะมีได้ยกประเด็นเรื่องการฟ้องซ้ำขึ้นอ้างในอุทธรณ์และคำแก้อุทธรณ์ แต่เมื่อประเด็นนี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์จึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องฎีกา

(๕) ศาลอาญามีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เพราะเป็นฎีกาที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์สั่งไม่รับฎีกาไปยังศาลฎีกาว่าฎีกาของผู้ร้องไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องว่า มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ อีกทั้งยังเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลฎีกามีคำสั่งให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องของผู้ร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้หรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” เห็นว่า ผู้ร้องอ้างว่าบทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ศาลใช้บังคับคดีของผู้ร้องขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ร้องจึงมีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ ส่วนประเด็นต่อไปว่า มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์”

มาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดยมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้พิจารณาต่อไป”

และมาตรา ๒๒๔ บัญญัติว่า “เมื่อศาลชั้นต้นไม่ยอมรับฎีกา ผู้ฎีกาอาจฎีกาเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลนั้นต่อศาลฎีกาได้ คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่งแล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลฎีกาพร้อมด้วยฎีกาและคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรตรวจสำนวนเพื่อส่งคำร้องเรื่องนั้น ก็ให้ส่งศาลชั้นต้นส่งมาให้”

เห็นว่า การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ บัญญัติห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ เป็นกรณีที่ไม่ได้จำกัดสิทธิในการที่คู่ความยื่นฎีกาอย่างเด็ดขาด เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ ได้บัญญัติให้ยื่นฎีกาได้ โดยมีเงื่อนไขว่าหากมีผู้พิพากษาอนุญาตให้ฎีกาหรืออัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกาได้ นอกจากนี้คู่ความยังมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาต่อศาลฎีกาตามมาตรา ๒๒๔ ได้อีกด้วย บทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามุ่งหมายที่จะลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาให้น้อยลง โดยมีหลักการว่าคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาต้องกันให้ยกฟ้องโจทก์ไม่สมควรที่จะให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาคดีซ้ำอีก จะต้องมีการอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาจึงจะยื่นฎีกาได้ และไม่ถือว่าบทบัญญัติของ

มาตรา ๒๒๐ ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ ที่บัญญัติให้โครงสร้างจัดระเบียบองค์กรของศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ละเมิดสิทธิของผู้ร้องที่จะได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติทั้งสามมาตรา ดังกล่าวอยู่ในรัฐธรรมนูญหมวดที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพทั่วไป กรณีฎีกาของผู้ร้องต้องห้ามตามบทบัญญัติมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง เพราะไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราใด บัญญัติรับรองว่าคดีทุกเรื่องจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีครบศาลทั้งสามชั้น ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นใช้มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้อง จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ แต่อย่างใด

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ